

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej w W.
o odprawę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 5 września 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążenia skarżącego kosztami zastępstwa
procesowego pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 5 września 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...) po rozpoznaniu apelacji pozwanej E. Spółce Akcyjnej w W., zmienił punkty 1,3,4 i 5 wyroku Sądu Rejonowego w W. z 1 kwietnia 2019 r., sygn. akt VIII P (...) w ten sposób, że powództwo M. K. o odprawę oddalił i obciążył go kosztami procesu strony pozwanej za drugą i pierwszą instancję.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1969 ze zm.) przez jego błędną wykładnię, art. 10 ust. 1

w związku z art. 8 ust. 1 pkt 1 powyższej ustawy przez ich niewłaściwe zastosowanie oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 75 ze zm.) w związku z art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, przez ich niewłaściwe zastosowanie.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez oddalenie apelacji pozwanej oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący sformułował istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.): 1/ „na kim ciąży obowiązek wskazania w procesie przyczyny rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron, a także wykazania, że przyczyna ta jest prawdziwa i rzeczywista, w sytuacji gdy z inicjatywą rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron wystąpił pracodawca, a z treści porozumienia ta przyczyna nie wynika”, 2/ „czy w przypadku niewskazania w procesie przez pracodawcę, który inicjował rozwiązanie umowy o pracę w trybie porozumienia stron, przyczyny wystąpienia z taką inicjatywą oraz niewykazania prawdziwości i rzeczywistego charakteru tej przyczyny, należy przyjąć domniemanie, że do rozwiązania umowy o pracę doszło wyłącznie z przyczyn niedotyczących pracownika”. Powyższe zagadnienia w ocenie skarżącego odnoszą się do wykładni art. 10 ustawy z 13 marca 2003 r. a także szerzej - do instytucji prawnej rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron, a mianowicie dotyczą skutków wystąpienia przez pracodawcę z inicjatywą rozwiązania umowy o pracę, w kontekście możliwości uznania, że do rozwiązania stosunku pracy doszło lub nie doszło z przyczyn niedotyczących pracownika, a także co do ciężaru dowodu tego, z jakich przyczyn doszło do zawarcia porozumienia rozwiązującego, a w konsekwencji z jakich przyczyn doszło do rozwiązania umowy o pracę.

Dodatkowo wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z

uwagi na przyjęcie przez Sąd Okręgowy rażąco błędnej i oczywiście sprzecznej z treścią przepisu wykładni art. 10 ust 1 ustawy z 13 marca 2003 r. W ocenie skarżącego wykładnia wskazanego przepisu, które stała się podstawą rozstrzygnięcia zapadłego w niniejszej sprawie, jest „wykładnią *contra legem*, sprzeczną z jednoznaczną i niebudzącą wątpliwości treścią wskazanego przepisu”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana spółka wniosła o odrzucenie skargi, ewentualnie o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr 2630721).

Natomiast co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne

jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że skarżący łączy oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Z kolei skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w

tej sprawie zagadnienia prawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Tymczasem powołane przez skarżącego okoliczności nie uzasadniały przyjęcia skargi do rozpoznania w oparciu o zarzut rzekomego oczywistego uzasadnienia materialnych podstaw kasacyjnego zaskarżenia i to bez nawiązania do zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego. Skarżący nie sformułował żadnego zagadnienia prawnego zgodnie ze wskazanymi wyżej wytycznymi, nie uzasadnił również w stosownym wywodzie, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona. Podał jedynie pobieżnej analizie art. 10 o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników opierając swoje wywody w przeważającej mierze na kontestowaniu ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Brak proceduralnych zarzutów kasacyjnych sprawiało, że miarodajne były ustalenia faktyczne oraz ocena prawna, iż strony rozwiązały stosunek pracy za porozumieniem stron a stanowisko pracy, uprzednio zajmowane przez powoda, wcale nie zostało zlikwidowane. Pozwana spółka bowiem od dnia 1 lipca 2016 r. zatrudniła na tym stanowisku inną osobę na czas nieokreślony. Powód zdecydował się podpisać oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron, choć otrzymał propozycję rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem. Ponadto celem procedury kasacyjnej nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. o odmowie przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczona na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę względy natury społecznej.